

BE-01

การวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนการผลิตหวดหนึ่งข้าวเหนียวของกลุ่มแม่บ้าน บ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1
ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

Analysis of Costs and Break-even Points for the Production of Glutinous Rice Steamer by
a Group of Housewives Ban Lao Kang Pla, Moo 1, Tambon Pho Chai, Wapi Pathum District,
Maha Sarakham Province

ภัทรภร กิณิพันธ์

Patharaphorn Kiniphan

หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อีเมล: Patharaphorn.kin@neu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปจากการทำหวดหนึ่งข้าวเหนียวกลุ่มแม่บ้าน บ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม กรณีซื้อไม้ไผ่คนกลาง 2) เพื่อวิเคราะห์ต้นทุน จุดคุ้มทุน การผลิตหวดหนึ่งข้าวเหนียวของกลุ่มแม่บ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง สติติที่ใช้ ได้แก่ จำนวน ร้อยละ สูตรคำนวณต้นทุนการผลิต สูตร คำนวณหาจุดคุ้มทุน ข้อมูลทั่วไปกลุ่มผู้ผลิตหวดหนึ่งข้าวเหนียว พบว่ามีเพศหญิง มีอายุ 51ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่แหล่งเงินทุนที่ใช้ทำหวดหนึ่งข้าวมาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และแหล่งความรู้การทำหวดหนึ่งข้าวเรียนรู้จากแหล่งพี่น้องญาติ บรรพบุรุษ ต้นทุนการผลิตและจุดคุ้มทุน พบว่า ต้นทุนการผลิตทั้งหมด 1,722.85 บาทต่อเดือน โดยจำแนกเป็นต้นทุนวัตถุดิบ 1,035 บาท ค่าแรงงานทางตรง 337.85 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 410 บาท ต้นทุนผลิตหวดหนึ่งข้าว 43.07 ต่อใบ ขายใบละ 100 บาท มีจุดคุ้มทุน เท่ากับ 14.48 ใบ

คำหลัก: ต้นทุนผลิต จุดคุ้มทุน หวดหนึ่งข้าว

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the general condition of a group of housewives who produced glutinous rice steamer; Ban Lao Kang Pla, Moo 1, Pho Chai Sub-district, Wapi Pathum District, MahaSarakham Province in case of buying bamboo from middleman. 2) To analyze the cost, break-even point, production of steamed glutinous rice steamer of the housewives group Ban Lao Kang Pla, Moo 1, Pho Chai Sub-district, Wapi Pathum District, MahaSarakham Province. The target group is 10 housewives who made the

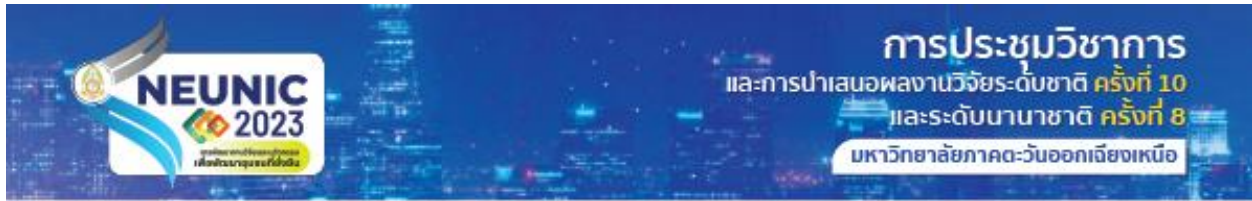
glutinous rice steamer. General information of glutinous rice steamer manufacturers, it was found that there were females, aged 51 years and over. Most of the funds used for produce glutinous rice steamer came from the Bank for Agriculture and Cooperatives. The source of knowledge for making glutinous rice steamer learned from brothers and sisters, relatives, ancestors. Production cost and break-even point, It was found that the total production cost was 1,722.85 baht per month, divided into material cost 1,035 baht, labor cost 337.85 baht, and other expenses 410 baht, the cost of production glutinous rice steamer is 43.07 baht each. The selling cost is 100 baht each, with a break-even point of 14.48 glutinous rice steamers.

Keywords: Production Cost, Break-even Point, Rice Steamer

บทนำ

เครื่องจักรสานเป็นเครื่องใช้ของคนไทย ที่มีใช้กันทั่วไปแทบทุกครัวเรือนมาตั้งแต่สมัยโบราณ เครื่องจักรสานที่ผลิตขึ้นในภาคต่าง ๆ นั้นมักใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นที่แตกต่างกันไป โดยสร้างรูปทรงของ สิ่งนั้นตามความประสงค์ในการใช้สอยทำให้เครื่องจักรสานที่สร้างขึ้นเป็นรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามประเภทของวัตถุดิบ ประโยชน์ใช้สอย สภาพการดำรงชีวิตและสภาพภูมิศาสตร์ ความนิยมตามขนบประเพณี ความเชื่อ ศาสนาและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เครื่องจักรสานแต่ละภาคแต่ละท้องถิ่นของไทยมีรูปแบบแตกต่างกันไปอย่างน่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีการสอดขัดและสานกันของวัตถุดิบที่เป็นเส้น เป็นริ้ว โดยวัตถุดิบจากธรรมชาติที่นำมาใช้ทำเครื่องจักรสานของไทยมีมากมายหลายชนิด (สมปอง เพ็งจันทร์, 2564) และภาคอีสานนิยมในการบริโภคข้าวเหนียวกันมานาน มีอุปกรณ์ในครัวเรือนที่ใช้ในการนึ่ง บรรจุ ข้าวเหนียวให้ความเหนียวนุ่ม ร้อนอยู่ได้นาน ผ่านการคิดใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการจัดทำอุปกรณ์เหล่านี้ขึ้นมาใช้งานในชีวิตประจำวัน ที่เทคโนโลยีสมัยใหม่ในปัจจุบันยังไม่สามารถเข้ามาทดแทนได้ เช่น ก่องข้าว กระจับข้าวเหนียว แต่อุปกรณ์บางชิ้นก็เริ่มสูญหายไปตามยุคสมัย เพราะวัสดุในการจัดทำหายาก ราคาแพงขึ้น หรือใช้เวลานานในการทำ อย่างเช่น โคมคายข้าว ไม้ค้อนด้ามก็แทนที่ด้วยกระดิ่งไม้ไผ่ และถาดสังกะสีในปัจจุบัน แต่ยังมีอุปกรณ์อีกชิ้นหนึ่งที่ยังคงอยู่และใช้งานในปัจจุบัน คือ หวด มวย ใช้นึ่งข้าวเหนียว (ประตู่สู้อีสาน, 2564)

หวดนึ่งข้าวเหนียว เป็นเครื่องจักรสานประเภทหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของชาวบ้านโดยเฉพาะพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือของประเทศไทย หวดนึ่งข้าวเหนียวผลิตจากไม้ไผ่ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น การนึ่งข้าวเหนียวด้วยหวดนั้นเป็นวิถีชาวบ้านอย่างหนึ่ง ดังนั้นหวดนึ่งข้าวจึงเป็นเครื่องใช้ที่ผู้ผลิตสามารถหา รายได้ให้กับครอบครัวโดยทำเป็นอาชีพเสริมได้ เพราะนอกจากจะใช้หวดนึ่งข้าวแล้ว ยังสามารถดัดแปลงหวด เป็นเครื่องใช้อย่างอื่นได้ด้วย เช่น ประดิษฐ์เป็นโคมไฟ ตกแต่งร้าน ประดิษฐ์เป็นหน้าฉากแสดงผีตาโขน และสิ่งอื่นได้อีกมากมาย (คลอเคลีย วจนะวิชากร, เชษฐ ศรีไมตรี, ปานจิต ศรีสวัสดิ์, 2559) ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม เป็นแหล่งชุมชนประกอบด้วย อาชีพด้านเกษตรกรรมทำนาทำไร่เมื่อว่างเว้นจากฤดูกาลเพาะปลูกก็ไม่มีอาชีพเสริมทางกลุ่มแม่บ้าน จึงได้เลือกที่จะเรียนรู้การทำหวดนึ่งข้าวเหนียวซึ่งมีปราชญ์ชุมชนที่ได้ประกอบอาชีพการทำหวดนึ่งข้าวเหนียวโดยเล็งเห็นว่าสามารถ เรียนรู้ได้ง่ายทั้งยังเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้

ทำในครัวเรือนหรือผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นอาชีพเสริมสร้าง รายได้ให้ครอบครัวได้อีกทางหนึ่งเป็นการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่พูดคุยกับผู้นำได้รับทราบปัญหาที่ประสบอยู่ประการหนึ่งของการผลิตสินค้าของผลิตภัณฑ์สาควนาค คือ ไม่มีการบันทึกต้นทุนการผลิตและรายได้จากการ ขายราคาของผลิตภัณฑ์กำหนดขึ้นมาเองโดยไม่ได้ใช้หลักการใด ๆ เมื่อไม่มีการจดบันทึกบัญชีจึงทำให้ ไม่ทราบว่าได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไร จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยถึงสนใจศึกษาต้นทุนและจุดคุ้มทุนการผลิตหนึ่งข้าวเหนียวของกลุ่มแม่บ้าน บ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอกาบัง จังหวัดมหาสารคาม กรณีชื่อไม่เปิดเผยคนกลาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปจากการทำทอหนึ่งข้าวเหนียวของกลุ่มแม่บ้าน บ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอกาบัง จังหวัดมหาสารคาม กรณีชื่อไม่เปิดเผยคนกลาง
2. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนการผลิตทอหนึ่งข้าวเหนียวของกลุ่มแม่บ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอกาบัง จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้วิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(Descriptive Research)โดยใช้ รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) ผู้ผลิตทอหนึ่งข้าวเหนียว ของกลุ่มแม่บ้าน บ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอกาบัง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างประกอบด้วย คำถามปลายเปิด (Close-ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ท่านมี ประสบการณ์ ในการทำทอหนึ่งข้าวเหนียว ท่านได้ความรู้และเทคนิคการทำทอหนึ่งข้าวเหนียวจากใคร วิธีการจัดจำหน่าย/ขาย เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเกี่ยวกับผลิตทอหนึ่งข้าว ได้แก่ ขั้นตอนในการผลิตทอ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตทอหนึ่งข้าว ได้แก่ อุปกรณ์ในการผลิตทอหนึ่งข้าว วัตถุดิบ ค่าแรงงาน และ ค่าใช้จ่ายในการผลิต เป็นต้น

วิธีรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยลงพื้นที่จริงไปเก็บข้อมูลเองโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ เพื่อศึกษาดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลได้จากเอกสารการศึกษาบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลต่างๆ ที่เก็บรวบรวมได้
2. ศึกษาต้นทุนการผลิตหัตถหนึ่งข้าวประกอบด้วย อุปกรณ์การผลิตหัตถหนึ่งข้าวเหนียว วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต
3. ออกแบบเครื่องมือแบบสอบถามและลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม
4. นำข้อมูลวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตหัตถหนึ่งข้าวเหนียวและจุดคุ้มทุน

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยวิเคราะห์ใช้สถิติที่ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของการผลิตหัตถหนึ่งข้าวเหนียวของกลุ่มแม่บ้าน บ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของการผลิตหัตถหนึ่งข้าวเหนียวของกลุ่มแม่บ้าน บ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดขอนแก่น การวิเคราะห์ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

2 วิเคราะห์ต้นทุนการวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนการผลิตหัตถหนึ่งข้าวเหนียว โดยใช้สูตรคำนวณดังนี้

คำนวณหาต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น (ไพบูลย์ ผจงวงศ์:2561)

ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น = วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายในการผลิต

คำนวณจุดคุ้มทุน

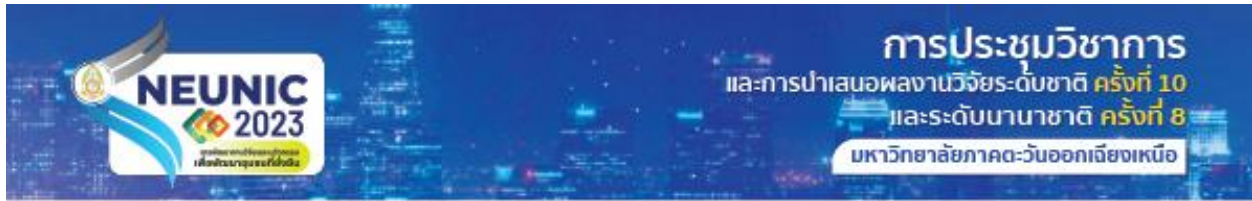
$$\text{จุดคุ้มทุน(หน่วย)} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย}}$$

สูตรคำนวณค่าเสื่อมราคา

$$\text{ค่าเสื่อมราคา} = \frac{\text{ราคาทุน} - \text{ราคาคงเหลือ}}{\text{อายุการให้ประโยชน์}}$$

ต้นทุนผันแปร

$$= \text{วัตถุดิบทางตรง} + \text{ค่าแรงงานทางตรง} + \text{ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร} + \text{ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารผันแปร}$$

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างของกลุ่มแม่บ้าน บ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ชัยอำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มผู้ผลิตทอผ้าไหมมัดหมี่ มีเพศหญิงจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ระดับการศึกษาประถมศึกษา 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 อาชีพเกษตรกร จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 แหล่งเงินทุนที่ใช้ทำทอผ้าไหมมัดหมี่เพื่อการเกษตร และสหกรณ์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 แหล่งความรู้การทำทอผ้าไหมมัดหมี่เรียนรู้จากแหล่งพี่น้อง ญาติ บรรพบุรุษ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และ แหล่งจัดจำหน่าย จำหน่ายผ่านแม่ค้า/พ่อค้าคนกลาง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00

2 วิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนผลิตทอผ้าไหมมัดหมี่

ตารางที่ 1 ตารางแสดงอุปกรณ์การผลิตทอผ้าไหมมัดหมี่ที่ใช้คำนวณค่าเสื่อมราคา

รายการสินทรัพย์	มูลค่าต้นทุนเฉลี่ย	อายุการใช้งาน(ปี)	ค่าเสื่อมราคา ต่อ ปี
เสื่อ	146	2	73
มีด	161	2	80.50
กรรไกร	48.80	2	24.40
เข็ม	33	2	16.50
ถุงมือ	42	2	21
กะละมัง	26	2	13
ค่าเครื่องเหลาดอก	218.90	2	109.45
รวมค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์			337.85

ตารางที่ 1 แสดงอุปกรณ์การผลิตทอผ้าไหมมัดหมี่และอายุการใช้งานโดยใช้คำนวณค่าเสื่อมราคาประกอบด้วย ค่าเสื่อ เท่ากับ 73 ค่ามีด เท่ากับ 80.50 ค่ากรรไกร เท่ากับ 24.40 ค่าเข็ม เท่ากับ 16.50 ค่าถุงมือ เท่ากับ 21 ค่ากะละมัง เท่ากับ 13 ค่าเครื่องเหลาดอก เท่ากับ 109.45 รวมค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทั้งหมด เท่ากับ 337.85 ต่อหนึ่งรอบการผลิต

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ต้นทุนการทำหอดึงข้าวเหนียวของกลุ่มแม่บ้านบ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา ต่อหนึ่งเดือน (1 วันผลิตหอดึงข้าว 2 ใบ ถ้า 20 วัน ผลิตได้ 40 ใบ)

รายการ	ต้นทุนการผลิตหอดึงข้าวเหนียว	ร้อยละ
วัตถุดิบ		
ค่าไม้ไผ่	630	36.57
ค่าเชือกไนล่อน	205	11.89
ค่าผ้าลาน	200	11.61
รวมค่าวัตถุดิบ	1,035	60.07
ค่าแรงงาน		
ค่าแรงงาน(29 บาทต่อใบX40)	350	20.32
รวมค่าแรงงาน	350	20.32
ค่าใช้จ่ายในการผลิต		
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์หอดึงข้าว	337.85	19.61
รวมค่าใช้จ่ายในการผลิต	337.85	19.61
ต้นทุนการผลิตหอดึงข้าวเหนียว	1,722.85	100
ต้นทุนการผลิตหอดึงข้าวเหนียวเฉลี่ย/ใบ	43.07	

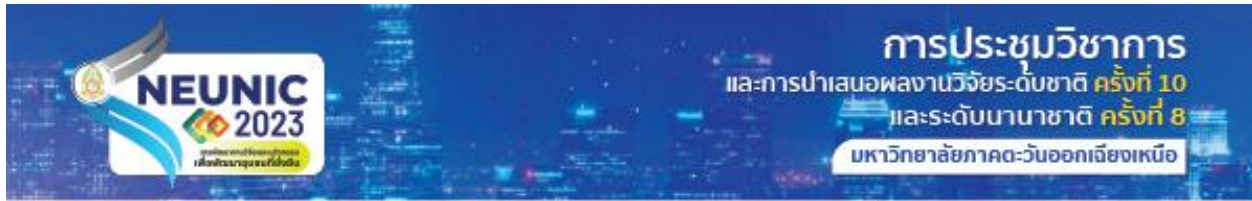
จากตารางที่ 2 แสดงต้นทุนต่อหนึ่งรอบการผลิตหอดึงข้าวเหนียว ของกลุ่มแม่บ้านบ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา มีต้นทุนจากการผลิตหอดึงข้าวเหนียว มีต้นทุนวัตถุดิบมากที่สุดเท่ากับ 1,035 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.07 รองลงมา ค่าแรงงานทางตรง เท่ากับ 350 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.32 และค่าใช้จ่ายในการผลิต น้อยที่สุดเท่ากับ 337.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.61

ตารางที่ 3 แสดงค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารผันแปร ต่อเดือน

ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	ราคาต่อหน่วย
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง(ถุงพลาสติก100ใบ)	60
ค่าขนส่งออก (10 ลิตร ๆละ 35 บาท)	350
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	410
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อใบ	10.25

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารการผลิตหอดึงข้าว ประกอบด้วย ค่าวัสดุสิ้นเปลือง เท่ากับ 60 บาท ค่าขนส่งออกเท่ากับ 350 บาท ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อใบ เท่ากับ 10.25 บาท

ตารางที่ 4 แสดงจุดคุ้มทุนผลิตหัตถหนึ่งข้าวเหนียว

สูตร	คำนวณจุดคุ้มทุน	จุดคุ้มทุน(ใบ)	ราคาขาย(บาท)	จุดคุ้มทุน(บาท)
ต้นทุนคงที่/ราคาขายต่อหน่วย- ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	675.7/100-53.32	14.48	100	1,448

จากตารางที่ 4 จุดคุ้มทุน เท่ากับ 14.48 ใบ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มแม่บ้านบ้านเหล่าก้างปลา ต้องขายหัตถหนึ่งข้าวให้ได้ 14.48 บาท หรือ 1,448 บาท ถึงจะไม่ขาดทุน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนการผลิตหัตถหนึ่งข้าวเหนียวของกลุ่มแม่บ้าน บ้านเหล่าก้างปลา หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา จากผลวิจัยพบว่า ต้นทุนการผลิตทั้งหมด 1,722.85 บาทต่อเดือน โดยจำแนกเป็นต้นทุนวัตถุดิบ 1,035 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 60 ค่าแรงงานทางตรง 337.85 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 20.32 และค่าใช้จ่ายการผลิต 410 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 19.61 ต้นทุนผลิตหัตถหนึ่งข้าว 43.07 ต่อใบ ขายใบละ 100 บาท มีจุดคุ้มทุน เท่ากับ 14.48 จะเห็นได้ว่าวัตถุดิบในการผลิตหัตถหนึ่งข้าวมีต้นทุนที่สูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุมา สำลี, กนกนาถ ศรีกาญจน์และเจษฎา รมเย็น(2565) พบว่า ต้นทุนการผลิตต่อกล่อง ผลิตภัณฑ์ครีมนวดกระชับ สัดส่วนเท่ากับ 217.90 บาท ประกอบไปด้วยวัตถุดิบทางตรง ได้แก่ ครีมนวดกระชับ หลอดขนาด 150g คิดเป็นเงินเท่ากับ 137.05 บาท ค่าแรงงานทางตรง ได้แก่ เตรียมวัตถุดิบ และผลิตทำน้ำมันสกัด คิดเป็นเงินเท่ากับ 1.97 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร ได้แก่ ค่าน้ำ ค่าไฟ วัสดุอุปกรณ์ ค่าบริการ ตีครีมพร้อมบรรจุหลอด และค่าบรรจุภัณฑ์ คิดเป็นเงินเท่ากับ 78.81 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์คิดเป็นเงินเท่ากับ 0.07 บาท ซึ่งส่วนใหญ่มีต้นทุนวัตถุดิบมากที่สุดเช่นกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณา อาษาศรี,กรรณิการ์ ไชยียงค์และกุลนิกา พ้อสีชา (2565) พบว่า กลุ่มสตรีผลิตผ้าฝ้ายทอมือ มีต้นทุนการผลิตรวม จำนวน 734,850 บาท โดยแยกเป็น ค่าวัตถุดิบ 303,000 บาท ค่าแรงงาน 406,400 ค่าใช้จ่ายการผลิต 25,450 กลุ่มสตรีทอผ้า พื้นเมือง ต้นทุนการผลิต 818,054 บาท โดยแยกเป็น ค่าวัตถุดิบ 375,000 บาท ค่าแรงงาน 23,400 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิต 19,654 บาท และกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมือง มีต้นทุนการผลิต 523,879 บาท โดย แยกเป็น ค่าวัตถุดิบ 225,400 บาท ค่าแรงงาน 279,000 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 19,479 ซึ่งต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าแรงงานทางตรงและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอนงค์วรรณ อุประดิษฐ์,จิรนนท์ บุพพัฒน์สมัยและวรภาพร กลิ่นประสาธ(2565)พบว่า ต้นทุนของกรทอ กระติบข้าวต่อหน่วย เท่ากับ 111.23 บาท ประกอบด้วย วัตถุดิบ 5.53 บาท ต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 4.97 ค่าแรงงาน 105 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 94.40 ค่าใช้จ่ายการผลิต 0.70 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.63 ส่วนใหญ่มีค่าแรงงานทางตรงมากกว่าวัตถุดิบและค่าใช้จ่ายในการผลิต

ข้อเสนอแนะ

- 1.ควรศึกษาส่งเสริมในการผลิตและการจำหน่ายของหัตถหนึ่งข้าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของหัตถหนึ่งข้าวให้คงทนใช้ได้นานขึ้นและมีช่องทางจำหน่ายหลายช่องทาง
- 2.ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตหัตถหนึ่งข้าวเพื่อลดต้นทุนในการผลิต

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา อาษาศรี,กรรณิการ์ ไชยยางค์และกุลนิตา พ่อสีชา. (2562). การวิเคราะห์ต้นทุนและกำไรจากการผลิตผ้าฝ้าย
ทอมือ กรณีศึกษา บ้านเหล่าใหญ่ ตำบลเหล่าใหญ่ อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 6(2), 129-148.
- คลอเคลีย วจนะวิชาการ,เชษฐ ศรีไมตรีและปานจิต ศรีสวัสดิ์. (2559). แนวทางการแก้ปัญหาการผลิตหนึ่งข้าวเหนียวอัตโนมัติ
กลุ่มจักรสานชุมชน บ้านหนองขอน จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิชาการ วิศวกรรมศาสตร์ ม.อบ.*, 9(1), 48-60
- ประตู่สู้อีสาน. (2564). *หัตถอุตสาหกรรมหนึ่งข้าวเหนียว*. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2566 จาก www.isangate.com.
- ไพบุลย์ ผจงวงศ์. (2561). *การบัญชีเพื่อการจัดการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: แสงดาว.
- สมปอง เพ็งจันทร์. (2564). *เครื่องจักสานในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2566, จาก
<http://www.thaigoodview.com/node/201930>.
- อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์,จิรนนท์ บุพพัฒน์สมัยและวราพร กลิ่นประสาท. (2565). ต้นทุนและผลตอบแทนของการสานกระติบ
ข้าวบ้านสบจาง ตำบลนาสัก อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง. *SOUTHEAST BANGKOK JOURNAL (HUMANITIES AND
SOCIAL SCIENCES)*, 8(2), 36-50.
- อรอุมา สำลี,กนกนาด ศรีกาญจน์และเจษฎา รมเย็น. (2565). การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตใหม่ของผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอฉวาง
จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(2), 57-77.